

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/886,Pokaz-filmu-Zycie-raz-jeszcze-Warszawa.html>
10.04.2026, 14:07

Pokaz filmu „Życie raz jeszcze” - Warszawa

Dnia 5 grudnia 2006 r. w warszawskiej „Kinotece” w ramach organizowanej przez Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Warszawie VI edycji Przeglądu Filmowego „Kino w PRL - PRL w kinie” odbył się pokaz filmu pt. „Życie raz jeszcze” w reżyserii Janusza Morgensterna.

Projekcję poprzedziło wystąpienie dyrektora warszawskiego Oddziału IPN – prof. dr. hab. Jerzego Eislera, który przybliżył uczestnikom dekadę lat 60., zwracając szczególną uwagę na rządy Władysława Gomułki. Słuchający mogli się również dowiedzieć o roli filmu w propagandzie PRL.

Oprócz filmu zaprezentowana została Polska Kronika Filmowa z 1947 roku, ostatnia pokazująca tradycyjną polską Wigilię oraz Barbórkę jako święto katolickie Św. Barbary z udziałem Bolesława Bieruta, który uczestniczył w uroczystym nabożeństwie z tej okazji.

***

„Życie raz jeszcze” to jeden z ważniejszych filmów rozrachunkowych, zrealizowanych w czasach Gomułki – adaptacja powieści Romana Bratnego „Życie raz jeszcze”. Na tle tragicznych pierwszych lat powojennych ukazane zostały dramatyczne losy trojga ludzi: idealistycznego komunisty, byłego lotnika RAF-u i młodej działaczki ZWM. O obiektywizmie „Życia...” oraz jego rzetelności w ocenie okresu „błędów i wypaczeń” świadczy fakt, że tuż po premierze kinowej utwór Morgensterna powędrował na półkę i przeleżał tam ponad dwadzieścia lat. Film charakteryzuje wysoki poziom aktorstwa, psychologiczna wiarygodność oraz brak łatwych uogólnień.

Występują: Andrzej Łapicki, Tadeusz Łomnicki, Ewa Wiśniewska, Edmund Fetting, Franciszek Pieczka, Krzysztof Chamiec, Henryk Bąk, Kazimierz Opaliński, Wojciech Siemion, Janusz Kłosiński.

***

Druga połowa lat 40., okolice Lublina. Sekretarz Komitetu Powiatowego PPR Jakuszyn, na prośbę młodej działaczki Związku Walki Młodych – Anny, interweniuje w sprawie Piotra Grajewskiego, oficera angielskiego lotnictwa, obecnie żołnierza wojska polskiego, bezpodstawnie posądzonego o współpracę z oddziałami Narodowych Sił Zbrojnych. Niestety wkrótce Grajewski zostaje aresztowany ponownie. Jego sprawa rzuca cień na Jakuszyna, który – posądzony o brak czujności – zostaje wyrzucony z partii. Anna próbuje ratować Piotra – bezskutecznie. Zapada wyrok 10 lat więzienia. Rozgoryczona dziewczyna w niczym nie przypomina już dawnej entuzjastki nowej władzy, ślepo wierzącej w propagandowe hasła. Prześladowany Jakuszyn bezskutecznie usiłuje dostać się na studia, trudno mu znaleźć pracę.

Nadchodzi rok 1953, umiera Stalin, zaczyna się „odwilż”. Jakuszyn awansuje na sekretarza Komitetu Wojewódzkiego PZPR, Grajewski odzyskuje wolność.